arhitectura

trimestrial de arhitectură şi urbanistică
al societăţii arhitecţilor români

aprilie

1936

5

Inv. 8727
Cota P136

director
arhitect florea stănculescu

Bucureşti, str. episcopiei, 2
telefon 3.57/28

arhitectura

trimestrial de arhitectură şi urbanistică
al societăţii arhitecţilor români

Inv. C. 8727 PT 36

aprilie

1936

5

director
arhitect florea stănculescu

abonamente :
autorităţi lei 500 anual
particulari lei 250 anual

redacţia
v. val.

administraţia
v. croitoru

bucureşti, str. episcopiei, 2
telefon 3.57/28

colaboratorii arhitecturii

1.	Antonescu Petre	prof. arhitect	
2.	Asquini Victor	arhitect	
3.	Berindei Ion	„	
4.	Bolomey Roger	„	
5.	Bărcăcilă Alex.	profesor	
6.	Becu Sterie	arhitect	
7.	**Banu Gh. Dr.**		
8.	Ciortan Statie	prof. arhitect	
9.	Cerchez Cristof	arhitect	
10.	Cristinel George	„	
11.	Cotescu Maria	„	
12.	**Crainic Nichifor**	prof. universitar	
13.	Dobrescu C-tin	arhitect	
14.	Davidescu Ioan	„	
15.	Dragu Constantin	„	
16.	Enescu D. I.	„	
17.	Enescu I. I.	inginer	
18.	Evolceanu Titu	arhitect	
19.	Furtună Horia	publicist	
20.	**Goga Octavian**	prof. universitar	
21.	Georgescu Nicu	arhitect	
22.	Grossu Eugen	„	
23.	Haret Virginia	„	
24.	Hergot D.	„	
25.	Iliescu Remus	„	
26.	Ionescu Grigore	arhitect	
27.	Irineu Maria Cornelia	„	
28.	Liteanu Gh.	„	
29.	Marcu Duiliu	prof. arhitect	
30.	Moşinschi C-tin	arhitect	
31.	Mucichescu N.-Tunari	„	
32.	**Manoilescu Mihail**	ing. prof. universitar	
33.	Miclescu Horia	sculptor	
34.	Mărculescu Gh. B.	inginer	
35.	Nanescu C-tin	arhitect	
36.	Negoescu Gh.	„	
37.	**Petrovici Ioan**	prof. universitar	
38.	Petculescu Scarlat	prof. arhitect	
39.	Roşu Ioan	arhitect	
40.	Rădulescu Vasile	„	
41.	Renard Daniel	„	
42.	Simotta Gh.	„	
43.	Smighelschi Victor	„	
44.	Trajanescu Ioan	prof. arhitect	
45.	Theodoru Horia	„	
46.	**Trancu L. Gr.-Iaşi**	prof. universitar	
47.	Udroiu Radu	arhitect	
48.	Vasilescu Simion	„	
49.	Zamphiropol Alex.	arhitect urbanist	

anul II

Am trecut un an, cu o publicaţie periodică de arhitectură; primul pas.

Ne-am înrădăcinat, iar necesităţile pulsează atâta sevă, încât vitalitatea revistei cere să domine.

Cuvântul arhitecţilor trebue spus în multe probleme, iar cuvântul n'are alt organ technic în care să se poată încadra convenabil, decât revista **„Arhitectura".**

Sunt problemele zilei.

■ In primul rând, e urbanismul. Azi toată lumea face urbanism, fără să se sinchisească ce este acesta.

Urbaniştii specialişti sunt daţi la o parte ca un fel de *„încurcă circulaţia"*.

E necesar să nu se cedeze.

■ Blok-haus-urile noastre „comerciale" au făcut din Bucureşti, un New-York în miniatură.

Proprietarii apartamentelor lor, caută să scape din ele ca şi cum ar fi căzut în iad un sac cu tămâie aprinsă.

Se aşteaptă rezolvirea arhitectonică, nu comercială a blok-haus-ului, fără calcane, fără curţi = puţuri de lumină, fără promiscuitate de sgomot şi mirosuri, fără întrerupere de ascensor, lumină sau calorifer, fără, fără, fără...

Se aşteaptă rezolvirea blok-haus-ului serios, cu soare, grădină interioară, confort, sănătate, decenţă şi economie, la care să primeze interesul ocupantului, nu al celui ce îl distribue.

Se aşteaptă această rezolvire dela arhitecţi, dar mai ales dela frâna Municipiului, care, se pare că a lăsat-o pe mâna capitaliştilor.

In orice caz arhitecţii au cuvântul, pentru a nu fi puşi mâine la bara răspunderii, în massă, ca turmă inconştientă, de *„crimă din imprudenţă"*.

■ Stilul cubist, stilul incompetenţelor, a năpădit, ca o buruiană afurisită, ogorul ţării noastre, sub denumire de *„stil modern"*, aşa că vedem cum pecinginea igrasiei ne cuprinde azi complect: vine de jos în sus, dela temelie şi de sus în jos, dela acoperiş, — fericire modernă.

Inainte, un arhitect trebuia să fie cel puţin un bun desenator, — azi, oricine a absolvit 4 clase primare, poate face un *„cub"* cu ferestre şi balcoane, cu atât mai mult cu cât o fi dublat de practica unui zidar.

In această privinţă, arhitecţii competenţi, care au dat frumoase realizări în stil modern, au cuvântul pentru a dovedi că stilul modern e o concepţie de care nu-i capabil oricine şi mai ales pentru a-l aclimatiza tehniceşte în ţara noastră,— sau încă poate şi mai bine, a ne forma stilul care convine ţării noastre în pas cu concepţia arhitectonică modernă.

■ Arhitecţii funcţionari de Stat sunt încărcaţi cu toate greutăţile şi responsabilităţile meseriei, pe care şi le asumă complect şi lefegesc în cea mai tristă desconsiderare — ceiace suportă cu demnitate.

Este nevoe de a trezi capacitatea de înţelegere a conducătorilor, în lumina adevăratelor interese.

■ Ştiinţa punând la dispoziţie, noui procedee de construcţie, fel de fel de materiale inundă piaţa, reclamele zăpăcesc clienţii, ersatzurile iau locul valorilor reale. E necesar ca toate aceste materiale să fie cântărite prin experienţă şi experienţa difuzată.

Câte şi câte alte probleme.

Am recurs la o seamă de arhitecţi, valoroşi pentru a se ocupa în diferite direcţiuni cu chestiunile cari privesc arhitectura noastră, i-am înscris colaboratori şi ne adresăm tuturor celorlalţi arhitecţi, pentru a ridica **Arhitectura** pe planul la care are dreptul.

Puţine sunt profesiile cari să scrie istoria unei ţări mai durabil ca arhitecţii în operele pe cari le construesc.

arhitectura

urbanismul şi prefacerea capitalei

Capitala se îmbogăţeşte zilnic cu noui construcţii şi noui lucrări edilitare. Ne aflăm într'o epocă de complectă transformare a aspectului străzii, clădirilor şi a interioarelor locuinţelor noastre.

Se cunosc astăzi termenii: Urbanism, Amenajare, Sistematizare precum şi alte expresii technice analoage cu care ne-am familiarizat şi într'o oarecare măsură le ştim şi înţelesul, deoarece publicul asistă continuu la discuţiile şi lucrările adminstraţiei municipale, care încearcă să aplice şi la noi oarecari principii urbanistice din păcate însă fără metodă bine definită.

Actualmente toţi cetăţenii se ocupă de Urbanism. Am putea spune că orice particular sau funcţionar public cu oarecari cunoştinţe technice, se avântă impetuos să dea îndrumări sau să facă critici urbanistice, ceiace dovedeşte că publicul se interesează în mare măsură de problemele noui deschise în vederea refacerei Capitalei.

A practica însă urbanismul, nu înseamnă numai a trage alinieri drepte sau curbe, dealungul cărora se vor ridica într'o oarecare ordine clădiri ce vor cuprinde locuinţe, birouri sau magazine. Deasemeni urbanismul nu este numai arta de a concepe perspective monumentale sau a compune tablouri şi peisagii urbane de un bun efect estetic local.

Urbanismul trebuie să transforme oraşul într'un instrument util, corespunzător vieţii moderne. Pentru aceasta trebuie să se procure fiecăruia mijloace de activitate optime spre o prosperitate nestânjenită.

Esenţialul este de a modela şi utila oraşul sau comuna, punând la dispoziţia colectivităţii organe materiale exact adaptate cerinţelor şi aspiraţiunilor acelui tip social căruia îi aparţine populaţia şi ordonând aceste organe în vederea rolului pe care acea aglomeraţie, oraş sau comună, este chemată să-l joace în economia geografică şi politică.

Oraşele au fost în toate timpurile expresia reală a civilizaţiei la care au ajuns locuitorii.

Intr'adevăr se poate aprecia gradul de civilizaţie al unei naţiuni după stadiul de perfecţiune în care se găsesc în deosebi aglomeraţiile urbane, adică după plasticitatea, orânduirea şi utilajul acestora.

Aglomeraţiile s'au desvoltat acolo unde condiţiunile geografice au fost favorabile, astfel la încrucişarea drumurilor, la trecerea unui râu, lângă o mină de bogăţie a solului, la vărsarea fluviilor în mări, etc

Astăzi când noi putem să înlesnim aceste condiţiuni favorabile prin industrie şi comerţ, avem posibilitatea să determinăm locul unde se poate desvolta o aglomeraţie şi să pregătim terenul prin amenajările necesare de ordin tehnic, deci prin operaţia zisă urbanizare sau sistematizare.

Urbanismul deschide cea mai imperativă problemă socială, economică şi politică.

Concentraţia urbană, adică migraţiunea populaţiei spre centrele mari, ne surprinde în plină desordine datorită iuţelei şi vigoarei cu care se impune. Industria şi transporturile sunt cauzele dominante cari au provocat desechilibrul şi au schimbat concepţia de trai. Oraşele cari nu se vor adapta nouilor condiţii, vor lâncezi sau vor regresa.

Urbanismul deci este un factor economic şi social.

Stările de criză precum şi cele de prosperitate economică accentuată, privesc o concentrare urbană simţitoare. Să ne aşteptăm deci până la o viitoare normalizare, la acel fenomen de migraţiune rapidă, ce va face şi mai imperioasă soluţionarea problemei locuinţei şi a şomajului.

Incă un fapt specific şi simptomatic la care asistăm

zilnic, este că o parte din populație din cauza scumpirii terenurilor și construcțiilor din centrul orașelor, emigrează la periferie, unde construind la întâmplare și nu după un plan bine stabilit, dă ocazie acelor dezordini de cari suferim și căutăm a ne descurca astăzi la centru. Astfel mai târziu această rea stare de lucruri se va găsi înglobată în raza orașului, continuând a deveni o piedică spre o sistematizare rațională. Pe de altă parte, un alt adevăr de care trebuie să ținem seamă, este că morala unei colectivități variază cu starea elementelor materiale ce i se pune la îndemână. A procura tuturora și în special acolo unde se simte mai mult nevoia, condițiuni de trai mai bun, determină o continuitate spre progres Astfel de inițiativă are o influență și un răsunet direct asupra vieții sociale și deci a bunei ordine.

Orașul București este cea mai importantă aglomerație a țării, iar rațiunea existenței sale rezidă în structura biologică și trecutul istoric al neamului. El este centrul motor al organizației naționale și tinde să devină un centru de atracție Sud-Est-European.

Desvoltarea Capitalei va depinde de amenajarea rațională a solului și evoluția socială a colectivității, care va decurge din ansamblul elementelor ce intervin să modeleze așezarea Urbei. Aceste elemente sunt: traseul și caracterul căilor de comunicație: densitatea, înălțimea și arhitectura clădirilor, lucrărilor edilitare și higienice; starea socială economică și culturală, etc.

Sistematizarea procură directive generale cari vor permite modelarea orașului pe măsura cerințelor sale. Necesitatea ei se impune și deci a circulației, a schimburilor cari modifică evoluția mediului social, a creșterii valoarei terenurilor și a înmulțirei construcțiilor etc.

Pentru o sistematizare logică și profitabilă se cere o concepție de ansamblu, unitară și bine definită, o acțiune energică de adaptare la cerințele actuale și viitoare ținându-se seamă de armonizarea intereselor cetățenești, într'astfel, ca interesul general să predomine pe cele particulare în vederea mai binelui comun.

Actuala stare a Capitalei paralizează activitatea localnicilor. Să nu ne temem de transformări radicale dacă sunt utile.

Să nu vegetăm ci să avem curajul creațiilor. Unicele arendări nu rezolvă de cât parțial problema și pierdem timpul în discuții sterile când răul se întinde și dificultățile se înmulțesc. Să ne ferim de realizări mărunte sau izolate. Niciodată o concepție nu va fi prea vastă, progresul ne va depăși. Previziunea este cea mai de seamă regulă urbanistică. Să lăsăm posibilități viitorului pentru adaptări la noui necesități. O concepție strâmtă, o realizare meschină, este mai dăunătoare și mai costisitoare decât a lăsa un cadru larg de amenajare.

Vedem ce s'a petrecut în București, unde în lipsa unei intervenții luminate, orașul a evoluat la întâmplare, găsindu-ne astăzi în fața unor probleme greu de soluționat și în tot cazul costisitoare. Progresul social a întrecut prevederile edilitare și asistăm actualmente la o prefacere febrilă într'un cadru amorf. Construcții somptuoase și impozante moderne se învecinesc cu vestigiile leproase ale trecutului pe alinieri ezitate cari dau impresia unui decor de împrumut.

O cochetărie juvenilă, nepăsătoare care ar îmbrăca în grabă haine de sărbătoare lăsând să se vadă dedesupturi sdrențuite și murdare. O evoluție armonică după un anumit plan și ritm ar fi dat impresia de continuitate echilibrată și ar fi evitat contrastul hilariant și rușinos.

Dacă privim un cartier mai vechiu unde evoluția s'a produs mai judicios, deși nu găsim realizări îndrăznețe totuși sunt mai armonice.

Putem deduce aspectul urbei și traiul de altă dată din imaginea uliței vechi (Ex. Strada Patria sau Strada Șepcari), din cartierul Pieței Sft. Anton, care forma odinioară centrul orașului.

Aci s'a localizat comerțul pe care-l făceau Bucureștii cu celelalte regiuni ale țării. Deși nu ne-au rămas vestigii importante cari să fie mărturie a vieții intense și proprietății din trecut a acestui cartier, totuși ne putem închipui, că și astăzi clientela periferiilor, a satelor învecinate și chiar a provinciei, i-a rămas fidelă. In schimb comerțul de lux bucureștean s'a deplasat mai spre Nord-Vest și s'a localizat în prezent între Calea Victoriei, Str. Lipscani și B-dul Brătianu, oprindu-se la Piața Romană de stavila cartierului de rezistență al B-dului Lascăr Catargiu, armonios realizat înaintea izodului de blocuri dinspre centru.

Un trecător perspicace continuând preumblarea, este surprins de aspecte periferice și disparate la centru și pe alocuri de aspecte urbane la periferie. Constatăm astfel oarecari anomalii în evoluția și orânduirea construcțiilor, precum și în traseul dezordonat al străzilor Capitalei. Puținele edificii fiind răzlețite, nu corespund nici unei condiții estetice sau utilitare, iar perspectivele naturale sunt atât de neglijate încât nu aduc nici o notă interesantă, aspectului urban.

In toate epocile urbanismul a fost expresia fidelă a mentalității contemporane. Astăzi avem nevoie de confort util și estetic, condițiuni primordiale de urbanizare modernă. Sistematizarea Capitalei devine o problemă națională, ea va provoca ridicarea nivelului moral și va stimula activitatea cetățenilor aducând populația în pasul timpurilor ce trăim, inspirând respectul popoarelor cu care venim în contact. Cetățenii au dat dovada înțelegerii manifestând o vădită tendință spre progres și investind capitaluri enorme în construcții modern utilate cu ultimul confort, dar

din păcate surprinzând administrația Municipală în complectă neprevedere și dezorientare.

Suntem interesați ca acei ce și-au luat datoria să conducă treburile publice, să ia măsuri pentru înfăptuirea cât mai grabnică a năzuințelor cetățenești. Să fim pătrunși de mândria de a lăsa ceva durabil, util și frumos, în folosul colectivității, singurul fapt ce contează într'o societate civilizată.

Sistematizarea Capitalei este o operație covârșitoare dar fertilă în consecințe favorabile. Ea nu se poate înfăptui decât în etape și cu mari sacrificii și mari sforțări. Să ținem seamă totuși că ea este producătoare de o plus valoare materială și morală apreciabilă, ce va acoperi desigur sacrificiile și va răsplăti îndeajuns eforturile generației noastre.

al. zamphiropol
arhitect-urbanist
diplomat de guvernul francez

Mânăstirea Nămăești Muscel
(Fotogr. arh. Alex. Petit)

arhitecții și protecția muncii naționale

In drum spre inevitabilul război, Statele Europei strâng tot mai mult cercuri protectoare în jurul valorilor și forțelor naționale.

Presimțiri funeste și parcă un antrenament pentru timpuri de grele încercări fac ca popoare echilibrate și tolerante, ca al nostru de pildă, să fie obligate să-și strângă rândurile și să elimine tot ce este străin de gândirea și simțirea autohtonă. Se pune acut problema protecției muncii naționale.

Să nu pomenim de munca manuală.

Șantierele clădirilor bucureștene sunt babilonii în cari, dela capitalist până la salahor, nimeni nu vorbește românește și unde arhitectul român are nevoe de interpreți ca să se descurce.

Să reamintim numai de șomajul intelectual care este o însemnată problemă de stat — la noi cel puțin.

Instituțiile noastre superioare de cultură, fabrică în serii sute de titrați cari neputând să-și valorifice onest drepturile câștigate cu trudă și sacrificii, devin pradă unor mișcări străine de rostul vieții lor.

Sunt fenomene morbide, profund îngrijorătoare cari trebue să preocupe atât organizațiile profesionale cât și pe conducătorii țării.

Sunt fenomene cari au apărut și în rândurile arhitecților cu toată activitatea excepțională desfășurată în construcții.

Pentru motive bugetare, în anii din urmă, statul a construit foarte puțin și atunci când a construit numai acei dintre noi cari sunt funcționari — foarte puțini — au avut de lucru.

Particular, s'au investit în construcții însemnate capitaluri, mai ales străine, provenind din suma blocată în țară de măsurile restrictive ale comerțului exterior.

Capital străin — finanță internațională.

Influență străină inaccesibilă românilor...

Transfugi politici, arhitecți cetățeni străini alungați din țările lor ori pripășiți pe la noi din motive oportuniste, acaparează însemnate construcții în timp ce arhitecții naționali, liberi profesioniști, se mulțumesc cu neînsemnate lucrări la periferie ori cu speranțe în zile mai bune.

Sute de tineri arhitecți cu studii serioase, cu real talent și cu dragoste de țara care le datorește ocrotire, lâncezesc, în timp ce arhitecții de cetățenie străină revoltător de mediocri dar nemaipomenit de îndrăzneți, le fură lucrările.

Există legea corpului arhitecților.

Există legea pentru protecția muncii naționale. Corpul arhitecților și societatea arhitecților și-au făcut la timp datoria arătând că aceste legi sunt pur și simplu desființate din moment ce autoritatea nu le aplică.

Fiindcă acesta este tristul adevăr.

Naționalism retoric care cutremură parlamentul, naționalism electoral de răspântie sau de propagandă gazetărească, naționalism formal pentru potolirea spiritelor dar nu naționalism realizator, constructiv, nu protecția adevărată a muncii noastre.

Exemple sunt multe și întristătoare. Să pomenim numai două.

Un arhitect de supușenie străină execută în București un mare spital pentru Academia Română.

Alt arhitect străin execută, camuflat ori ba, nu interesează, tot în București, palatul unei mari societăți românești, un teatru în imobilul unei autorități românești și un important building în centru.

Că importante societăți particulare, în goana după aur, cred că este admisibil să se treacă peste o anumită decență românească și peste legile țării, este foarte regretabil.

Este însă de necrezut ca Academia Română care reprezintă quintesența intelectualității românești să desconsidere într'atât pe arhitecții români.

Asta se chiamă protecția muncii naționale?!

S'a cerut insistent și repetat expulzarea arhitecților cetățeni străini, cari profesează în contra legilor țării.

La Ministerul Muncii apatie și numai promisiuni iar la siguranța generală, răspuns că străinii urmăriți nu pot fi găsiți, deși profesează în mijlocul capitalei, deși sunt trecuți cu locuințe și birouri, în cartea de telefon...

Aceasta este protecția muncii naționale?!

Nu.

Aceasta este o parodie care nu mai înșeală pe nimeni, care nu mai poate continua și care sădește, cu drept cuvânt, neîncrederea și revolta în sufletele arhitecților români.

arhitect **c. moșinschi**

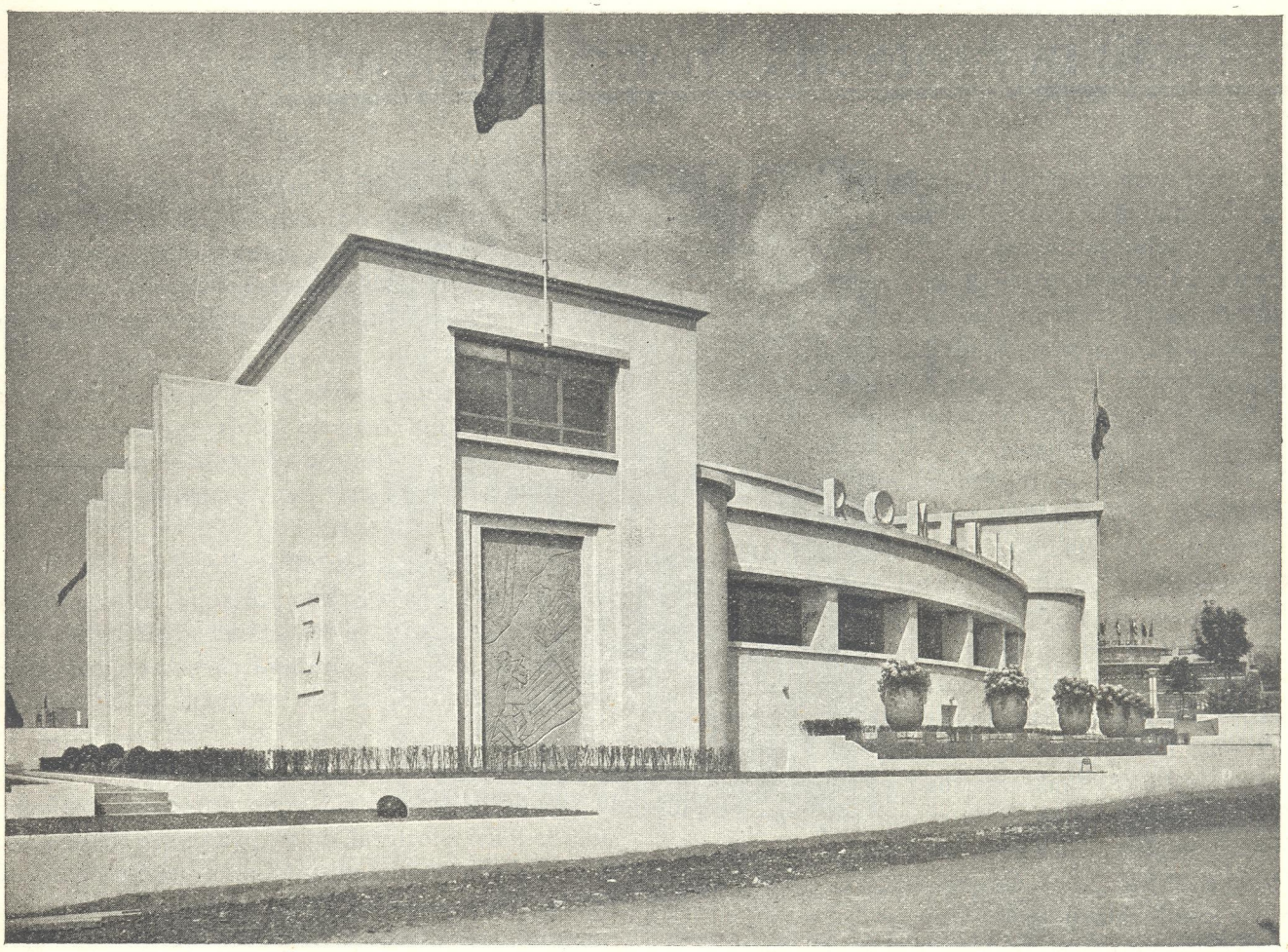

Expoziția dela Bruxelles 1935
Pavilionul României
Fațada posterioară

Arhit. **C. Moșinschi**

arhitectura socială

Ciclul de conferințe al Confederației asociațiilor de profesioniști intelectuali din România, a fost deschis cu conferința d-lui arhitect I. D. Enescu, președintele Societății Arhitecților Români, care, după cuvântul de introducere al președintelui C. A. P. I. R. d. prof. dr. N. Gheorghiu, rectorul Universității din București, a vorbit, în fața unui auditoriu select, despre *„Arhitectura socială"*.

Profesionistul, spune d. Enescu, este un realist, un om de acțiune ordonată, fiindcă orice profesiune răspunzând unei necesități sau funcțiuni sociale, profesionistul este încadrat în ordinea și disciplina organismului social.

Când profesionistul este un intelectual, el aduce în lumea sa nu numai o înțelegere de ansamblu a vieții sociale, ci și acea disciplină și măsură, fără de cari o acțiune nu poate fi constructivă. Importanța profesiunilor intelectuale în viața națiunii este deci de netăgăduit și rolul lor ar putea fi mult mai hotărâtor și binefăcător decât azi.

In cercetarea și soluționarea problemelor sociale, intelectualii pun mai multă obiectivitate și metodă decât oamenii fără altă profesiune decât cea politică. Unii chiar au căutat și încercat să aplice sociologiei metoda științifică, spre a se evita greșeli și rătăciri în domeniul problemelor sociale. Spiru Haret, om de știință și om politic constructiv, a publicat, în 1910, lucrarea sa *„Mecanica Socială"*, prin care încerca să stabilească un paralelism între fenomenele de mișcare și echilibru ale corpurilor, precizate și verificate de mecanica rațională; și aceleași fenomene ale corpurilor sociale, ale căror legi n'au putut fi încă bine definite de sociologie. Haret își punea întrebarea dacă aceleași cauze nu produc aceleași efecte și în domeniul social și dacă legile mecanicei nu pot fi aplicate în statica și dinamica socială. Sau dacă printr'un studiu de analogie nu s'ar putea măcar îndruma și sociologia către mai multă precisiune, spre a pune la îndemâna omului politic oarecari principii călăuzitoare.

Din punct de vedere dinamic, politica este arta de a disciplina forțele cari mișcă lumea reală, canalizându-le pe drumurile moralei și interesului general.

Static și arhitectonic privită, politica este știința de a pune măsură și armonie între elementele componente ale edificiului social. Stabilitatea și armonia cari stau la baza arhitecturii spațiale ar putea să constitue temeiurile arhitecturii sociale. Dat fiind că soluționarea problemelor pe șantierul de activitate al națiunii, cu cari se ocupă sau ar trebui să se ocupe politica, este tot un fel de arhitectură, — după cum arhitectura este, la rându-i, politica spațiului și a măsurii.

Cel mai mare arhitect este creatorul lumii: Dumnezeu. Ordinea cosmică este armonie și măsură. Natura, sub toate înfățișările ei, este armonie și preciziune. Omul, opera lui Dumnezeu, întruchipează și el armonia și măsura. Atâtea motive deci ca, omul să aplice, în toată activitatea și manifestările sale, legile armoniei și măsurii, pe care le întâlnește la orice pas.

Viața individuală, ca și viața colectivă-socială nu pot să existe și să se desvolte, decât în mediul în care legile naturale ale vieții, eterne ca lumea, nu sunt nesocotite.

Așa cum pentru organizarea așezărilor de viață socială, respectiv a orașelor, urbanistica are grije să creieze cadrul și mediul prielnic atât vieții individuale cât și celei colective, tot astfel politica trebuie să țină seamă și să rezolve problemele de urbanism social. Igiena, estetica și circulația sunt tot atât de necesare arhitecturii sociale cât și celei spațiale. Igienă

fizică și igienă sufletească, — estetică materială și estetică morală, circulație de bunuri materiale și circulație de bunuri și valori morale, intelectuale, sociale. Drumurile drepte, largi și luminoase pot fi deschise și prin mahalalele întunecoase și insalubre ale politicii. Circulația la suprafață, adică în aer curat și lumină, poate fi preferată și de politică celei subterane.

Viața este circulație și mișcare, iar piedicile puse în calea circulației și mișcării sunt lovituri date vieții. Crizele economice, financiare, monetare sunt crize de circulație, după cum crizele organismelor vii sunt tot crize de circulație sau de funcțiune a unuia sau mai multor organe. In viața socială crizele economice sunt strâns legate de crizele morale. Rezorturile morale slăbite, slăbesc încrederea și siguranța, paralizând circulația normală și morală, circulația bunurilor se comprimă și a relelor se desvoltă. După răsboi, deschizându-se larg porțile tuturor exceselor, am avut înflație în toate domeniile, cu devalorizările respective. Iar cum atât în bursa de efecte și mărfuri, cât și în bursa politică valorile slabe gonesc pe cele bune, atât piața economică cât și cea social-politică, a fost invadată de valori tot mai slabe și părăsită de valorile bune.

Devalorizările de tot felul au slăbit și ruinat edificiul social, așa încât se pune azi problema reconstruirii acestui edificiu. Cum să-l construim? Desigur nu cum a fost. Epoca de romantism, în care s'a complăcut atât arhitectura spațială cât și cea socială, face din ce în ce mai mult loc realismului. Infirmitățile de concepție și defectele de construcție nu mai pot fi acoperite cu ornamente alegorice sau ideologice. Transformările și reformările, în toate domeniile vieții sociale, caută să împace lumea imaginațiilor cu lumea realităților.

Reformele din Italia, Turcia, Germania, Austria, Polonia, Bulgaria etc., precum și frământările din Franța, în jurul reformei statului, dovedesc că lumea își caută și își croește noui forme de așezări sociale și politice.

Un edificiu social, ca și un edificiu spațial trebuie să răspundă necesităților de viață a celor ce-l ocupă. Ca și în arhitectura spațială, păstrând principiile fundamentale și universale de armonie și stabilitate, aplicabile ori unde, trebuie să ținem seamă și să soluționăm, în cadrul acestor principii, nevoile locale, reale și specifice celor pentru cari construim spațial sau social. Formele de împrumut corespunzând altor nevoi și situații, de aiurea, nu pot da rezultate satisfăcătoare.

Intelectualii și mai ales profesioniștii intelectuali sunt cei mai în măsură să cunoască realitățile noastre naționale și să le dea soluțiile cele mai potrivite, în elaborarea planului și apoi în opera de reconstruire fără amestecul celor nepricepuți sau interesați să încurce treburile sau să amestece limbile, ca la turnul *„Babilonului"*.

Dela organizarea șantierelor de lucru, pentru construcțiile spațiale, ar avea de învățat câteceva cei ce se ocupă cu pregătirea și organizarea șantierului de construcție sau reconstrucție a edificiului politico-social. Conducătorul șantierului, spre a-și asigura disciplina personalului și spre a înlătura orice posibilitate de piedici, încurcături și intervenții streine, după ce și-a organizat echipele de lucru cu șefii respectivi, răspunzând fiecare pentru sectorul său de lucru, șantierul este închis de jur împrejur, iar deasupra porții de intrare se pune o tablă, pe care se scrie: «*Intrarea persoanelor streine de lucrare este cu desăvârșire oprită*».

curentul profesorului czeslaw przybylski în arhitectura poloneză

In luna trecută, architectura poloneză a avut de suferit o pierdere foarte dureroasă, prin moartea prematură, în ziua de 14 Ianuarie, a profesorului Czeslaw Przybylski, unul dintre cei mai de seamă pionieri ai architecturei moderne. In urma sa, profesorul Przybylski a lăsat o bogată operă architectonică, exprimată prin clădiri impozante şi prin proecte monumentale în curs de execuţie.

Architectura lui, simplă şi puternică în expresiune, nu are în sine nimic comun cu şablonul modernistic. Ea este superioară prin monumentalismul său. Concepţia prof. Przybylski nu este rezultatul exclusiv al unui raţionalism sec, ci o bogată expresiune a unei gândiri înalte.

Inainte de a trece la descrierea operei lui Przybylski, mă voi ocupa pe scurt de viaţa lui.

Varşovian prin naştere, profesorul Czeslaw Przybylsky a urmat cursurile Secţiunei de Construcţii a Politechnicei din Varşovia, pe care a terminat-o în 1904. Urmează apoi doi ani la Facultatea de Architectură a Şcoalei de Arte Frumoase din Paris, iar în anul 1906 îşi începe cariera de architect, pe care o întrerupe în 1908, când pleacă la Karlsruhe, spre a urma cursurile 'prof. Laeuger. De aci pleacă la Viena, cu gândul să-şi dea doctoratul, dar condiţiuni familiare îl forţează să se reîntoarcă la Varşovia, unde reîncepe practica particulară. In 1918, preia conducerea catedrei de Proecte Monumentale la Secţiunea de Architectură a Politechnicei din Varşovia. In anii 1927—1929 funcţionează ca decan al acestei Facultăţi. In viaţa socială ia o parte foarte activă, la organizarea profesională a architecţilor polonezi, fiind ales în repetate rânduri vice-preşedinte al Cercului Architecţilor. Construeşte foarte mult, trădând un talent deosebit. In vârstă numai de 32 ani, ridică construcţia Teatrului Polon din Varşovia, care pentru acele timpuri era o adevărată revoluţie în arta construcţiilor. Pentru prima oară în Polonia, cu acea ocaziune, a fost rezolvată fără greş problema acusticei. In general, această chestie a acusticei deabia în ultimul timp a fost tratată pe baze ştiinţifice. Chiar Opera din Paris a fost sub acest raport o operă a întâmplării, aşa cum mărturiseşte Garnier.

Primele încercări de a descoperi principiile raţionale cari să lămurească problema acusticei prin forma sălilor, datează deabia dela 1860, odată cu apariţia lucrărilor fizicienilor francezi Lachez şi Cavos, iar în Polonia un an mai târziu, în 1861, odată cu lucrarea lui Przystonski „Asupra acusticei sălilor destinate adunărilor numeroase".

Profesorul Przybylski a fost primul în Polonia, care atât în teorie cât şi în practică a dat dovadă de multă pricepere şi care a tratat această problemă a acusticei în architectură

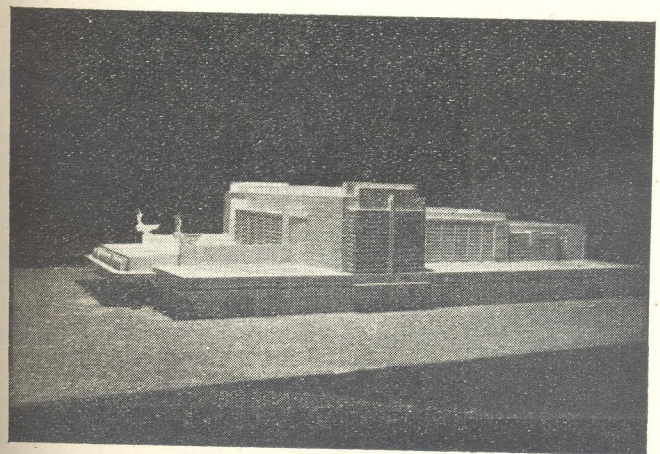

Gara Centrală din Varşovia
— macheta —
Autor **Prof. Czeslaw Przybylsky**

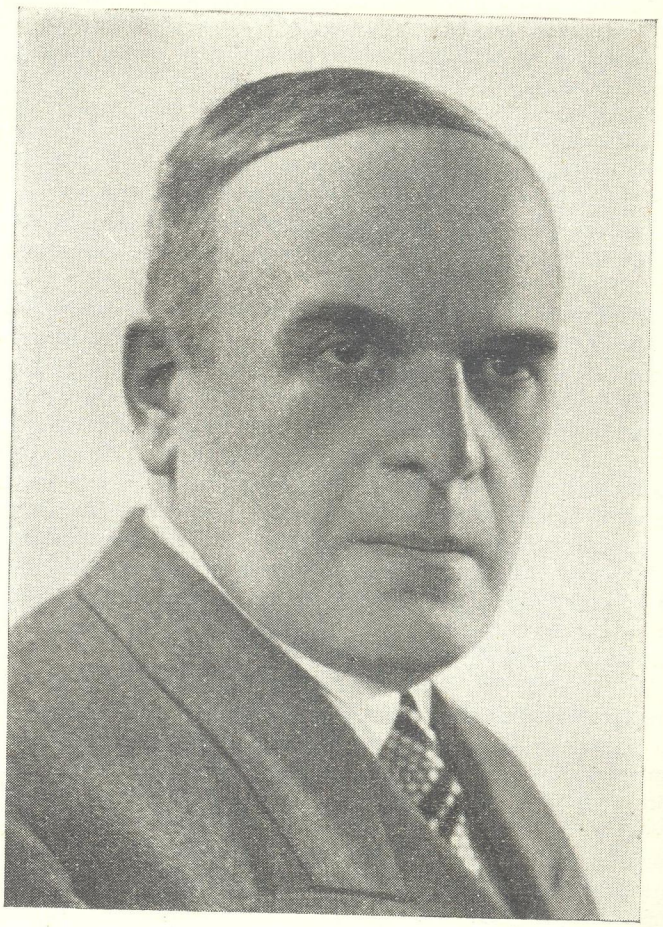

† Prof. **Czeslaw Przybylski**
fost decan al Facultăţii de Arhitectură a Politechnicei din Varşovia.

ştiinţific la cursurile Facultăţii de Architectură a Politechnicei din Varşovia. „*Astăzi* — spunea el — *putem să ne angajăm cu tot curajul să proectăm săli pentru multe mii de persoane, având toată siguranţa, că vocea normală o va cuprinde*".

In afară de Teatrul Polonez din Varşovia, prof. Przybylski a mai construit două săli de teatru tot în Capitala Poloniei: teatrele Modern şi Naţional, precum şi Teatrele Naţionale din Vilna şi Kalisz. In afară de problema acusticei, pe care a rezolvat-o integral la aceste construcţii, ele formează o adevărată operă de gust şi de mare eleganţă, mulţumită simplităţii care-l caracteriza.

Profesorul Przybylski a construit foarte mult — mai ales la Varşovia — dintre cari voi aminti aci pe cele mai importante: Centrala Soc. Agricole din Varşovia, Institutul Naţional de Higienă, Ministerul Afacerilor Militare — o clădire impunătoare prin expresie, care îşi întinde faţada pe câteva sute de metri, Şcoala Industriei Grafice, fabrica J. Fruzinski, Locuinţele Subofiţerilor, etc. Una dintre ultimile sale opere este pavilionul Technologiei Chimice şi Electrotechnice pe lângă Politechnica din Varşovia, precum şi clădirea măreaţă a Fondului Militar Ofiţeresc împreună cu reconstruirea Comenduirei Pieţei din Varşovia, căreia i-a dat acelaş aspect ca şi construcţiei Fondului Ofiţeresc, cu care actualmente formează un singur bloc.

La moartea lui, prof. Przybylski a lăsat un mare număr de proecte executate şi nerealizate încă. Cu multă pricepere şi cu mult suflu architectonic, lua parte la concursurile de construcţiuni, câştigând numeroase premii şi distincţiuni, dintre cari voi aminti numai pe cele mai de seamă: pentru biserica din Wloclawek, Teatrul Naţional din Varşovia, Reconstruirea Clădirei Parlamentului, Archivele Centrale ale Statului, Muzeul Profesional şi de Artă Aplicată, Clădirea Primăriei din Lodzi, GARA CENTRALĂ din Varşovia, Pavilionul Studiului Technologic şi Clădirea Fondului Militar Ofiţeresc. A obţinut nnmeroase medalii de aur la Expoziţia Internaţională a Artei Decorative din Paris din 1925, la Expoziţia Naţională Polonă din 1929 şi la Expoziţia Internaţională de Architectură din Budapesta din 1930.

Cea mai importantă operă architectonică a profesorului Przybylski, rămâne totuşi viitoarea clădire a Gării Centrale din Varşovia, care a obţinut premiul I la concursul din 1929. Din nefericire însă, nu a avut norocul să-şi vadă opera realizată. A fost numai martorul întrupării gândului său, privind fiind încă în viaţă, făurirea temeliilor pe cari se va ridica opera lui. Gara centrală este o clădire de mare anvergură, care cere câţiva ani pentru terminare. Până acum s'au construit fundamentele şi peroanele inferioare deasupra cărora se întind ramele puternice de fier, cari susţin planşeul străzii. Gara Centrală din Varşovia va avea 12 peroane acoperite şi se bazează pe cel mai modern principiu al căii libere. Intreaga circulaţie a trenurilor se face în subsol, terminându-se printr'un tunel — actualmente în funcţiune, care conduce pe sub una dintre cele mai importante artere ale Varşoviei până la Vistula.

Singură clădirea Gării, împreună cu clădirile din jur, vor forma un întreg architectonic. In faţa Gării se va întinde o piaţă enormă cu o suprafaţă ee 4.265 ha. Clădirea Gării are o suprafaţă de 121 m X 84 m. Clădirea va domina aproape toate clădirile din jur; hala principală a Gării având o înălţime de 24 m. Inălţimea celorlalte încăperi ale gării, variază după cum urmează: restaurantul, sala de aşteptare, sălile de bagaje — 8 m., holul caselor de bilete, holul sosirilor — 14 m, apoi două etaje cu camere pentru călători şi 3 etaje pentru birouri — 22 m. Intr'un colţ al pieţei Gării, se va ridica un hotel de 56 m. înălţime.

Pentru a înlătura traversarea străzilor prea aglomerate de către călătorii sosiţi, s'a proectat o serie de galerii subterane, cari conduc până la trotuarul opus ai străzilor din jurul gării.

Intreaga parte subterană a Gării este proectată în beton-armat şi în construcţie metalică betonată. Construcţia de deasupra solului este proectată din fier betonat. Cubatura Gării Centrale se ridică la 133.676 m³.

Czeslaw Przybylski a fost răsplătit în anul 1935, pentru munca depusă pe terenul architecturei cu laurii de aur ai Academiei Polone, iar în 1936 cu marele cordon al ordinului „Polonia Restituta" — pro memoria.

In cursul ultimilor ani s'a dedicat lucrărilor ştiinţifice, alături de activitatea depusă pe terenul architecturii practice şi a fost ales ca membru corespondent al Academiei de Ştiinţe Technice. A studiat în special acustica în aplicarea ei în construcţii, conducând expertize şi experienţe foarte reuşite la Sălile Anatomicum din Poznan şi Sala de şedinţe a Parlamentului Polon.

Activitatea sa architectonică, începută în 1908, este întreruptă în mod neaşteptat în ziua de 14 Ianuarie a. c., când profesorul Przybylski moare încă tânăr, în vârstă de 56 ani. Moartea lui neaşteptată a fost o durere nepărmurită pentru arhitectura polonă, care a pierdut pe unul dintre cei mai valoroşi reprezentanţi ai săi.

Lucrările numeroase, r ă m a s e după moartea profosorului Przybylski, realizate în piatră, sau numai sub forma de proecte cari aşteaptă realizarea, înscriu în istoria artei polone valori rare şi creatoare.

ing.-arch. **halina chiţulescu**

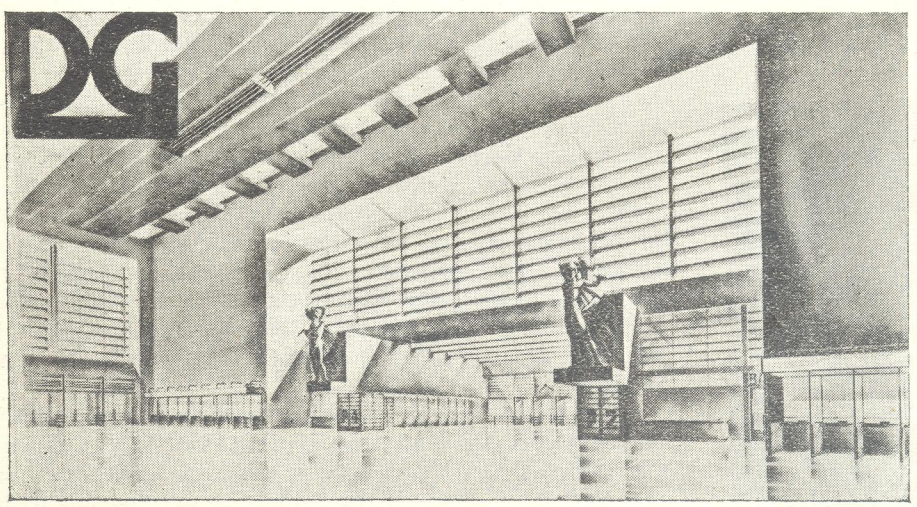

Gara Centrală din Varşovia
Interiorul Hall-ului Casselor de bilete.

varşovia, martie 1936.

expoziţii

expoziţia arh. j. nămescu

In ultima vreme, o expoziţie de arhitectură a venit în mod cu totul neaşteptat să trezească interesul publicului amator pentru o artă care din păcate la noi e departe de a fi cercetată de către cei iniţiaţi.

Este vorba de expoziţia arhitectului Jules Nămescu care a avut loc într'un cadru foarte interesant în foyerul teatrului Comedia.

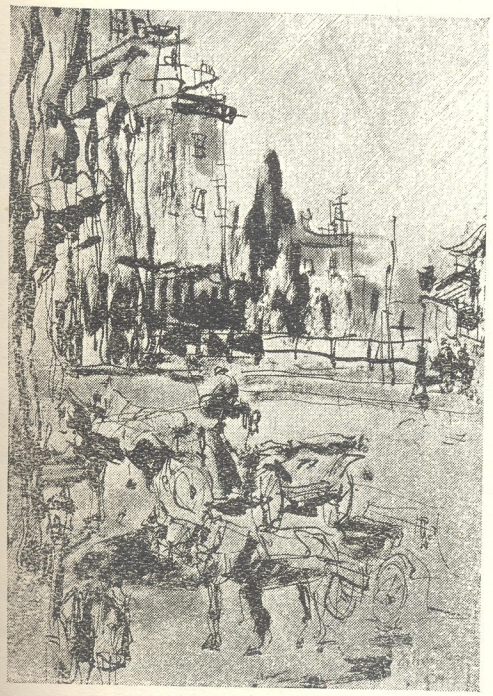

Schiţă Staţia 11 Iunie
Arh. J. Nămescu

Această expoziţie cuprinde pe lângă proectele de arhitectură, studiile, machetele şi fotografiile lucrărilor executate de către expozant si o admirabilă serie de creionaje cu subiecte din viaţa nervoasă a oraşului şi a şantierelor, desemnuri cari vin să complecteze în mod fericit atmosfera generală a expoziţiei.

Din totul se desprinde pe lângă rara îndemânare a autorului, calităţile unui suflet ales, deaproape înrudit cu romantismul şi totuşi atras de ritmul precipitat al epocei în care trăim.

Fiindcă nu putem cataloga toate piesele expuse — şi fiecare merită cel puţin un cuvânt de laudă — vom releva mai cu osebire încercarea de a transpune planul unei locuinţe moderne într'o arhitectură inspirată mult din elementele decorative autohtone, încercare pe care mult talentatul arhitect o face cu toată discreţia modestiei sale.

Elogiile cu care întâmpinăm această expoziţie a bunului nostru coleg le-am dori unanime şi îndeajuns repetate pentru ca să ne dea cât mai des prilejul de a-i admira calităţile şi rodul unei munci neobosite.

r. u.

tânăra arhitectură poloneză

De curând a avut loc la Bucureşti, la Academia de arhitectură, expoziţia de lucrări a studenţilor în arhitectură dela Politechnica din Varşovia.

Vechea şi glorioasa Polonie, renăscută sub forma nouă a unei mari puteri civilizate a ţinut să aducă României o nouă dovadă de amiciţie.

In timpuri în cari cele mai sincere prietenii suferă atâtea grele încercări relevăm cu bucurie această manifestare intelectuală menită să ne apropie şi mai mult de prietenii şi vecinii noştri.

A fost o acţiune interesantă şi din punct de vedere politic şi sentimental.

A fost o expoziție interesantă și din punctul de vedere technic, al arhitecturii, atât prin prezentarea lucrărilor meritorii a unor sârguitori și dotați studenți cât mai ales prin ilustrarea, în învățământul superior al Arhitecturii, a unor principii și metode diferite de acelea românești.

Corectând spiritul latin care la Paris ca și la București așează prea în abstract și prea în ideal temele scolastice de arhitectură, politechnica dela Varșovia nu ezită să atace probleme de arhitectură socială și de urbanistică așa cum le pune viața, brutal și complex.

Este foarte cuminte fiindcă altfel tânărul arhitect, după luarea diplomei, plutește în opere așa de înalte. încât nu reușește să ia contact cu realitatea care, din nefericire, e mai prozaică.....

Forma acestor studii a tinerei arhitecturi polone se bucură de o mai mare libertate decât la noi, libertate care se încadrează hotărât în principiile arhitecturii moderne.

Aceasta, cu toate că arhitectura națională polonă, care are puternice afinități cu «Renașterea», există.

In rezumat această expoziție, este o realizare fericită, pe care am dori s'o vedem reeditată cât mai curând la Varșovia și în alte centre Europene, de către Academia de Arhitectură din București.

c. m.

Schiță Bis. Răzvan

Arh. J. Nămescu

măsuri de izolare a sgomotului la clădiri

Technica pentru înlăturarea sgomotului a rămas încă copilul vitreg al arhitectului. In domeniul construcției e poate singura problemă unde domnește multă necunoștință, dibuire, nereușită în principiile cu măsuri sigure, unde nu se pot lua precauțiuni precise. In nici un alt capitol din domeniul artei constructive nu sunt credințe mai fundamental opuse, greșeli mai grosolane, cari se transmit dela o generație de tehniciani la alta.

Se consideră zidăria și betonul bune conducătoare de sgomot; se crede că aceste materiale trebue întotdeauna să propage prin ele sgomotul primit. Se ignorează că asemenea transmisiuni de sgomote nu pot exista decât prin părți de construcție ce au forme analoage unei membrane și că zidurile groase precum și *stâlpii sau cadrele de beton* ale căror secțiuni sunt totdeauna suficient de mari, greu pot transmite sgomote sau trepidațiuni. (Cadrele sau stâlpii de beton *nu* pot transmite sgomotul în mod supărător; e eronată credința contrară, credința celor mulți). Nu recunoaștem, nu considerăm suficient pericolul acustic ce există în pereții subțiri neizolați, în conductele neizolate de apă, de canal, de calorifer; în materialele poroase ce alcătuesc pereții separatori; în legătura dintre planșeu și perete cu transmisibilitatea de sgomot și trepidațiuni dela unul spre celălalt; sau sgomotul transmis de diferitele conducte pereților. Nu vrem să ținem seama că *planșeele de beton armat tencuite și cu pardoseli obișnuite,* chiar fără măsuri de izolare de sgomot, *opun mult mai multă rezistență sgomotului decât construcția veche de plafoane de grinzi de lemn.* Cât privește sgomotul produs de pași, este cel puțin mai bine izolat prin planșee de beton decât prin planșee de grinzi de lemn. Izolarea sgomotului printr'un planșeu masiv e mult mai ușor, mai radical și mai eftin decât prin orice plafon cu grinzi de lemn.

Există posibilitatea de a remedia cel puțin unele din gravele păcate ale acusticei din un imobil. Am mai scris și în trecut despre neajunsul ce-l formează sgomotul și trepidațiunile la noile edificii; această știință evoluiază însă spre satisfacția noastră, surprinzător de mult — și orice nouă lectură asupra acestei probleme este întotdeauna un material nou; teoriile de ieri comparate cu cele de azi sunt profund schimbate, atât în expuneri de principii cât și în formele de lucru sau de materiale noi ce se propun pentru izolarea sgomotului și a trepidațiunilor. Tratate întregi scrise de fizicieni și ingineri ca Gustave Lyon, I. Katel, Raileigh, Petzold, Doorentz, Lözer și alții, se întrec în a ne documenta modul de *ne-transmisiune,* de *ne-recepțiune a mișcărilor vibratoare.*

In marile metropole, mai ales în cele americane se caută cât mai mult să se combată acest rău, *răul de sgomot;* fie prin decrete legi de generalitate, fie prin remedii tehnice ce Municipalitățile le impun clădirilor noi, odată cu autorizarea lor. Dacă rezultatele sunt puțin satisfăcătoare, e pentrucă lupta contra sgomotului este încă dificilă, complexă. In Statele-Unite, în orașele moderne, spre a atenua acest inconvenient atât de supărător, s'au separat cartierele comerciale de cele industriale; tot astfel cele destinate locuinței burgheze și odihnei sunt plasate în cartiere liniștite cu grădini și plantații.

Arhitectul, la întocmirea unui proect, trebue să fie preocupat dela început de problema înlăturării sgomotului din edificiul său; să stabilească forma și materialul ce alege la construirea lui spre a se asigura de această problemă primordială de igienă și confort; contrariu va avea decepțiuni și va compromite edificiul prin erori constructive, cari ulterior nu se pot remedia decât prin cheltuieli mari, sau în unele cazuri chiar ireparabile.

Spre a evita sgomotul trebue pe cât posibil împiedicat, în formă eficace, producerea lui, sau cel puțin atenuată propagarea lui. Dacă sgomotul din stradă este supărător, apoi acela dintr'un edificiu cu nenumărate apartamente (casă-bloc) e chiar enervant.

Profesorul Sachsenberg, dela politehnica din Darmstadt, în studiile sale, constată că în localurile cu liniște, capacitatea productivă a omului crește cu 30%. Locatarii din marile centre suferă enorm din cauza acestui rău, mărindu-li-se considerabil sensibilitatea nervoasă.

După felul cum se produce și se răspândește sgomotul, avem două categorii de sgomote: *a)* sgomot produs de corpuri dure (vibrațiuni) și *b)* sgomot propagat de vibrațiunile aerului (sgomotul propriu-zis). Una se poate confunda ușor cu cealaltă; deaceea le găsim foarte des acționând împreună asupra clădirii, respectiv asupra nervilor omenești. Vibrațiunea unei surse sonore nu se poate transmite în vid; ea nu se poate transmite decât prin intermediul unui mijloc material, solid, sau gazos, care el însuși intră în vibrațiune. Când o asemenea vibrațiune sonoră se produce într'un imobil, ea se propagă prin unde în toată clădirea, cu repercusiuni mai mult sau mai puțin simțite, asupra zidurilor, planșeelor, etc. și până la fundațiuni și sol.

Sunt materiale noi, de formă și dimensiuni economice, betonul armat, și altele, cari neglijează cu totul abolirea sonorității, deși este o problemă vitală. Planșeele moderne, zidurile separatoare subțiri, sunt economice numai din punct de vedere al economiilor de cost, cât pentru rezonanță sunt cu atât mai în păcat cu cât ele sunt mai subțiri și au suprafețe mai mari Cărămida găurită la ziduri, hourdi-urile din planșeele. armate, nu rezolvă suficient izolarea sgomotului: golurile din cărămidă nu sunt goluri continue, așa că rezolvă insuficient vitala problemă.

E necesar a se feri clădirea de sgomot și de trepidațiuni fiindcă:

a) poate aduce daune sau distrugeri în construcție sau părți din construcție;

b) diminuează confortul imobilului;

c) atacă sănătatea locatarilor: slăbește puterea de muncă prin lipsă de odihnă;

d) atacă chiar sursa sgomotului din imobil (mașinele);

e) dă prilej la judecăți.

Deci, pe cât posibil să combatem sgomotul și vibrațiunile încă la sursă, prin împrejurări și mijloace cari nu sunt întotdeauna din domeniul tehnic.

Sunetul și vibrațiunea se propagă în formă de undă. Isbind o suprafață din construcție (stâlp, perete, plafon, uși) se formează unde, unde de sunet (sgomot) și de vibrație. Cu cât isbitura e mai puternică, cu atât unda e mai lungă; cu cât materialul isbit e mai bun conducător al undei, cu atât unda va pătrunde mai intens și se propagă mai depărtat. Prin aer o undă sonoră parcurge 330 m. pe secundă; prin plută 430 m/s; prin apă 1440 m/s; prin piatră 2300 m/s; prin lemn 4000 m/s; prin fier 5000 m/s; ș. a. m. d. Vedem deci aerul și pluta materiale din cele mai rele conducătoare de sgomot, față de *lemn* sau fier care îl intensifică și îl propagă mult mai departe, — betonul rămânând, ca conductibilitate, încă pe linia de mijloc. Undele provocate de sunete cu tonuri joase se propagă, prin aer și prin diversele materiale, mai energic și mai depărtat decât undele de tonuri înalte. Undele se propagă *vertical prin stâlpi*, din cauza secțiunii lor de prea puțină însemnătate, *foarte anevoios; putem spune chiar că dela un etaj la celălalt prin stâlpi nu se transmit sgomote.*

Sgomotul produs prin oricari vibrațiuni ce irită urechea noastră, fie plăcut sau enervant, e indicat prin o noțiune technică de măsură: *Phon.* Un *phon* este tăria primei unități de sgomot de unde urechea noastră începe să definească formarea unui început de sgomot. Cu cât sgomotul e mai intens cu atât vibrațiunea conține mai mulți *phoni*, ce caracterizează gradul de tărie al sgomotului.

Intr'o clădire de locuit, deobiceiu, sgomotul de care suntem înconjurați e clasificat la 30 phoni. Când sgomotul ce pătrunde la noi ajunge până la această unitate de măsură, atunci sgomotul din acel edificiu nu este supărător. Abia dela această cifră în sus devine supărător, iar când ajunge la 130 phoni se clasifică drept sgomot enervant, chiar distrugător de nervi. Indic, printr'o tabelă, gradul sgomotului în phoni, ce percepem mai des în construcțiunile noastre:

Sursa de sgomot. Sgomot în phoni.

Sgomot exterior.

Presiunea aerului dela o mașină de găurit.	91 phoni
„ „ „ „ „ „ nituit.	89 „
Trafic intens de vehicule pe stradă . . .	80 „
Stradă comercială de oraș mare	60 „
„ „ „ „ mijlociu . . .	53 „
Țipete în stradă	78 „
Tramvaiul electric	74 „
Camion tras de cai pe caldarâm	74 „
Claxon de automobil	73 „
Sgomotul surd dintr'o locuință	30 „
O grădină liniștită	20 „
Foșnetul frunzelor din pomi, la vânt ușor.	10 „
Liniște completă	0 „

Sgomot interior

O fierărie în lucru	120 phoni
Sgomot în fabrică, tipografie	85 „
Maşina de scris, restaurant gălăgios	70 „
Camere de lucru, birouri	50 „
Sgomot mare într'o locuinţă (fără muzică)	45 „
Sgomot mediu într'o locuinţă	32 „
Vorbire în şoapte	20 „

Rezistenţa ce o opune un perete sgomotului, se numeşte *măsura de rezistenţă i*. Dacă unitatea de sgomot la exterior este de 70 phoni, la interior se transmit doar 30 phoni, înseamnă că zidul a avut deci o rezistenţă *i* de 40 phoni.

Arhitectul trebue să ţină mereu seama de *măsura de rezistenţă* contra sgomotului, când studiază situaţia dormitoarelor, a sălilor de bolnavi, de laboratoare, de şcoale, etc.

Tabela de rezistenţă *I* în phoni.

a) Un perete de 7 cm. gros., cărămida pe muchie, prezintă o rezistenţă de					36 phoni
b) Un perete de 14 cm. gros., 1/2 cărămidă gros.					45 „
c) „ „ „ 28 „	„	1	„	„	56 „
d) „ „ „ 42 „	„	1 1/2	„	„	65 „
e) O uşe simplă					30 „
f) „ „ dublă					50 „
g) „ fereastră simplă					25 „
h) „ „ dublă					40 „

Doi pereţi ziditi lipit, sunt mult mai izolatori de cât un singur perete care ar avea grosimea celor doi pereţi alăturaţi. O fereastră cu două rânduri de geamuri, distanţa dintre geamuri numai de 1 cm. e mult mai izolantă decât o fereastră cu un geam de grosimea ambelor geamuri. Un zid cu cât e făcut din materiale mai dense, mai gros, cu atât izolează mai bine sgomotul. Tencuiala nu are mare rol, totuşi la pereţi subţiri este şi ea un factor izolant. Chiar zugrăveala în sine — mai ales tapetul — dă şi ea (mă refer mereu la pereţi subţiri separatori) o rezistenţă sunetului. Planşeul numai prin grosimea lui, nu izolează suficient sgomotul produs la etajul superior. El îl propagă — depinde de materialul planşeului şi de forma lui — chiar prin el, şi orizontal spre ziduri şi vertical pe construcţiunea de suport. Ingroşând planşeul prin strat de nisip sau alte umpluturi, el rămâne relativ tot un bun conducător al sgomotului de îndată ce el suportă mişcarea, trepidaţiunea. Deci rezultatele acestui procedeu sunt insuficiente.

Sgomotul produs de mers pe podea este mărit sau micşorat de felul şi consistenţa pardoselei şi a vidului ce se găseşte sub acea pardoseală. Planşeul cu pardoseala trebue să fie o massă plină, compactă. Un parchet aşezat pe plută, între plută şi parchet umplutură de nisip, ne dă o izolare ideală (Fig. 1). Dacă aşezăm

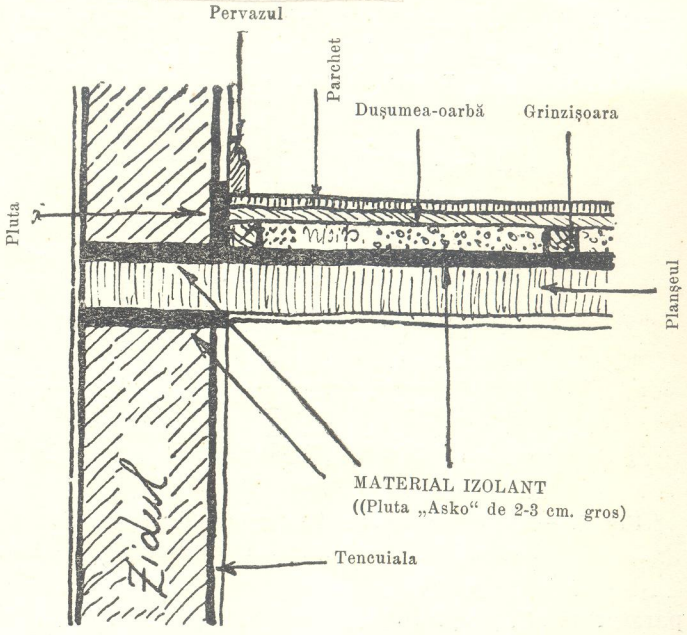

Fig. 1. — Izolarea unui planşeu.

doar şuviţe de plută sub grinzişoarele ce susţin dușumeaua sau parchetul, capacitatea de absorbţie a sgomotului e numai de 1/3. O formă deasemenea recomandabilă şi poate chiar mai eftină, este parchetul aşezat direct în asfalt cald, asfalt de 2.5 — 3 cm grosime. Cu cât placajul de sub pardoseală e mai moale şi mai dens, cu atât tehnica în înlăturarea sgomotului e mai reuşită.

Materialul izolant ce se aplică pe postamente, sub maşini industriale trebue, să fie şi elastic şi rezistent şocului ce-l formează acea forţă motrice; acel material să nu poată fi distrus de mişcarea continuu vibratoare a motorului.

Sgomotul şi trepidaţiunile ce vin din exterior asupra clădirei pot fi cauzate de felul pavajului şi materialul din pavajul străzii. Un pavaj de asfalt sau de beton e mult mai favorabil locuinţei — din punct de vedere al sgomotului — decât un pavaj de piatră cubică sau de bolovani. Trecerea sub un gang sau curte acoperită să conţină întotdeauna un pavaj plan şi elastic; iar planşeul ce suportă pavajul să fie dublu, cu strat de aer la mijloc. Orice neregularitate în pavaj produce şocuri la trecerea unui vehicul, şocuri cari se transformă în unde, unde ce pun întregul imobil în trepidaţiune, plus sgomot. Zidurile mărginaşe la stradă cât şi fundamentele de ziduri depe latura unei străzi cu trafic mare, sau curţile de trecere, trebuesc izolate contra acestor vibraţiunii venite din exterior, pe care stau rezemate planşeele. (Fig. 2). Zidurile subţiri, pereţii separatori, trebuesc izolaţi de sgomotul produs la etaje, sgomot ce se transmite zidurilor prin contactul

ce-l au cu planşeele; prin conductibilitatea sgomotului, primit de planşee şi dat pereţilor; la rândul lor pereţii o transmit interioarelor învecinate. Zidul se-

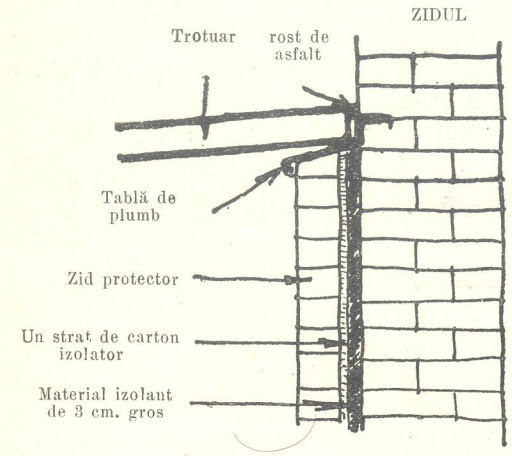

Fig. 2. — Protecţia unui zid mărginaş de sgomotul şi trepidaţiunile venite din exterior.

parator ce stă pe planşeu, la ambele lui extreme, sus şi jos, va avea o fâşie de material de izolare, material izolant ce nu va suferi o turtire de mai mult de 1 mm în grosimea lui; deasemenea aceste materiale izolante să nu coloreze sau să păteze zidul sau tencuiala cu care vin în contact. (Fig. 3).

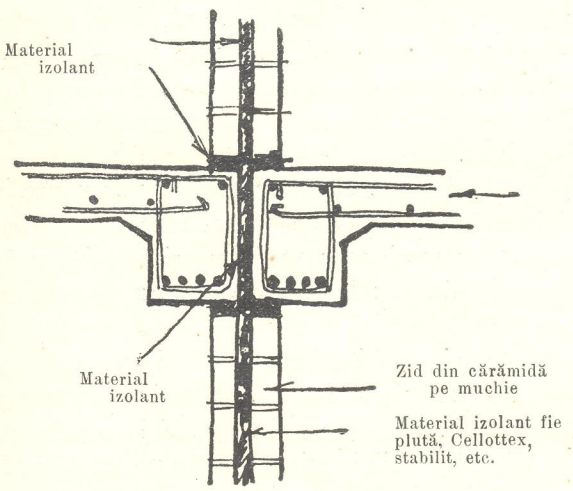

Fig. 3. — Izolarea zidurilor ce au contact cu planşeul. Rostul de dilataţie umplut cu material izolant.

Un planşeu format din cărămizi găurite (hordi-uri) nu izolează mai mult decât un planşeu plin. Planşeul din grinzi de lemn izolează mai prost sgomotul decât un planşeu obişnuit de beton armat.

Pereţii separatori de 14, 7 sau 6 cm grosime sau şi mai subţiri, să se întrebuinţeze doar ca separatoare între interioarele din acelaş apartament, nu între apartamente, nici spre scări. Conductele de apă, canal să nu fie suportate de aceste ziduri subţiri, dacă acele conducte nu sunt prevăzute cu izolare de acustică. Dacă un perete subţire este în continuare prin mai multe etaje, el trebuie izolat sus sub planşeu şi jos pe planşeu, adică la ambele sale capete; contrar un asemenea perete transmite, ca o membrană, sgomotul prin toate etajele prin care el trece. Pereţii din cărămizi subţiri găurite de 6 sau 7 cm gros, nu izolează sgomotul dintre două interioare: sunt doar pereţi mai uşori (circa 700 kg/m^3).

Uşile şi ferestrele sunt puncte slabe în stavilirea acusticei. Coeficientul de izolare sau de diminuire de sgomot a unui perete ce are goluri de uşi şi ferestre e acelaşi aproape ca coeficientul cunoscut pentru uşe sau fereastră. Doar o execuţie îngrijită a tâmplăriei şi închiderea sa cât mai ermetică poate favoriza o mai bună izolare a sgomotului. Dacă se întrebuinţează fereastra cu 3 rânduri de geamuri, acele straturi de aer să difere dintre fiecare rând de geam; fiecare strat de aer să fie ermetic închis şi să fie de 5—10 cm gros.

Ascensorul să fie izolat de sgomotul şi trepidaţiunea ce o produce în funcţionarea lui, prin un perete dublu, dintre care unul, acela care înconjoară ascensorul, format din material izolant şi special construit. Casa ascensorului să fie izolată, atât de pereţii cu care se învecinează cât şi de planşeele pe care le traversează. Ascensoare neizolate, înconjurate doar de grile, pot fi tolerate doar în case de scări închise. Motorul ascensorului trebue şi el aşezat pe plăci izolante, iar fondaţia motorului să nu facă corp comun cu alte ziduri. (Fig. 4 şi 5).

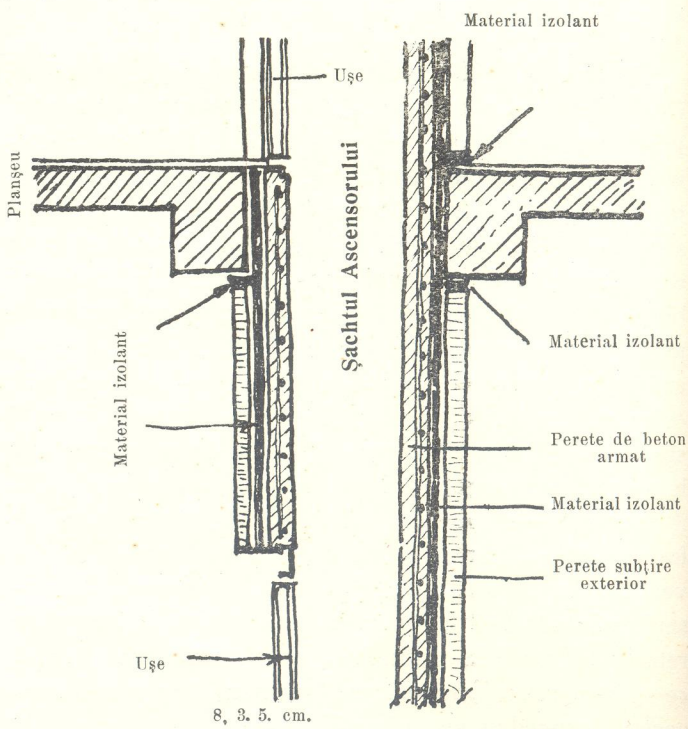

Fig. 4. — Secţiune prin pereţii unui şacht de ascensor.

Conductele de apă şi de scurgeri produc în căderea lor sgomot supărător. Se va înlătura trecerea acestor

conducte prin camere locuibile; să nu se fixeze conductele pe ziduri subțiri separatoare, care la căderea apelor, vor face să vibreze acele ziduri ca pe niște mem-

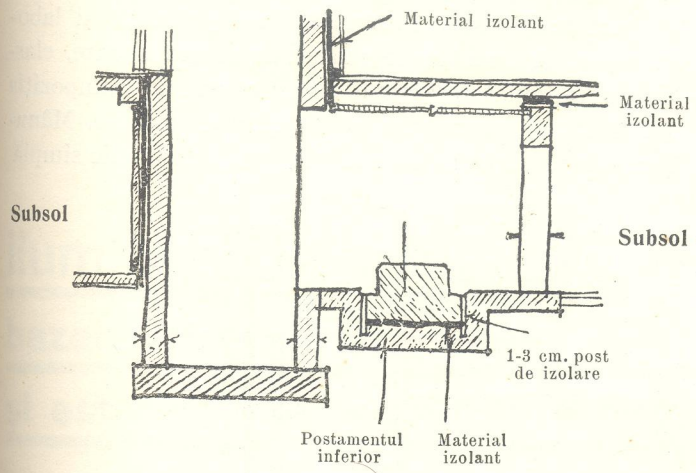

Fig. 5. — Secțiune prin casa motorului de ascensor din subsol.

brane; aceste conducte vor fi fixate cât mai posibil pe ziduri de 1 cărămidă grosime. Pe ziduri subțiri conductele să fie fixate pe tampoane sau manșoane de plută. (Fig. 6, 7, 8 și 9).

Cea mai bună anihilare a sgomotului produs de căderea apelor este introducerea conductelor în canale speciale, lăsate înadins în ziduri, canale care se închid

Izolarea unor conducte ce este prinsă de zid, sau trece prin zid.

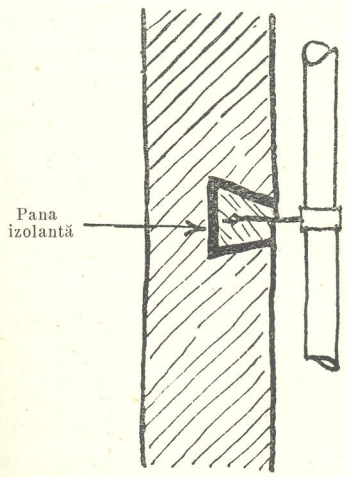

Fig. 6.

prin capace construite din material izolant și care sunt introduse dealungul întregei înălțimi a canalului (șacht). La o eventuală defectare de conducte, prin acel capac se poate ușor verifica locul cu defecțiune.

Băi și closete ale căror conducte de scurgere nu se suprapun în trecerea prin diversele etaje, sunt extrem de supărătoare; mai ales când conductele băei sau closetului din etajul superior trec în catul următor prin o cameră locuibilă. In cazul acesta, pe lângă îngrijita izolare a planșeului, picioarele băei vor fi așezate pe farfurioare mici de sticlă groasă, iar acele sti-

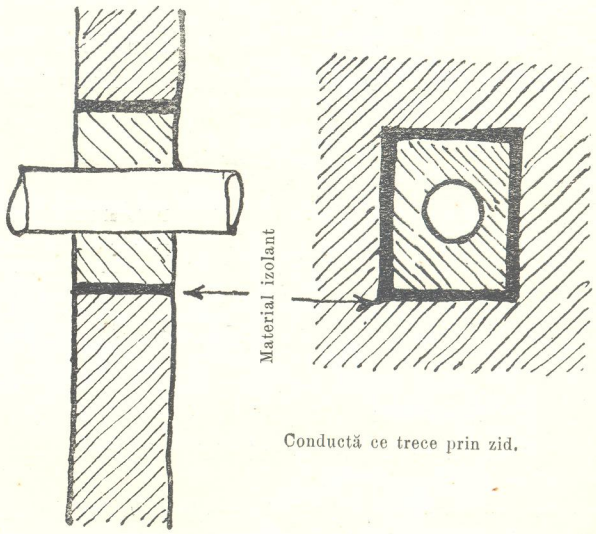

Conductă ce trece prin zid.

Fig. 7.

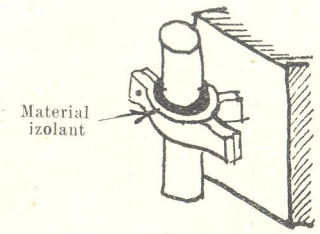

Fig. 8.

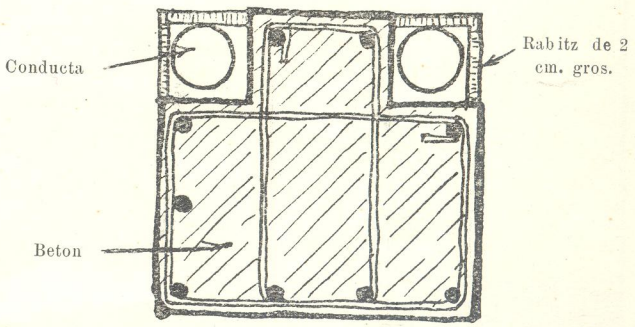

Fig. 9. — Conducte de scurgeri fixate în coloane de beton armat.

cle vor fi, la rândul lor, și ele așezate pe tampoane groase de plută. (Fig. 10). Oricum, este imperios necesar ca sgomotul din closete și băi să nu pătrundă în camerile învecinate sau în etajul inferior sau superior. Sgomotul se înlătură izolând plafoanele și pereții înconjurători, iar spre a pătrunde în aceste încăperi să existe întotdeauna două uși de traversare.

Foarte acentuată este trecerea sgomotului prin uși din cauza rezonanței. Acest defect se remediază prin montarea de uși duble, cari se capitonează la interior cu stofă, piele, etc. Totuși nici aceasta capitonare nu este suficientă, dacă între cele două rânduri de uși nu

există o întrerupere în căptușala lor înconjurătoare. In rama lor trebue să existe o întrerupere care să nu transmită prin lemn vibrațiunile dintr'o cameră în cealaltă.

Conductele de ventilare (aerație) sau de calorifer au de asemenea nevoe de a fi izolate pentru a împie-

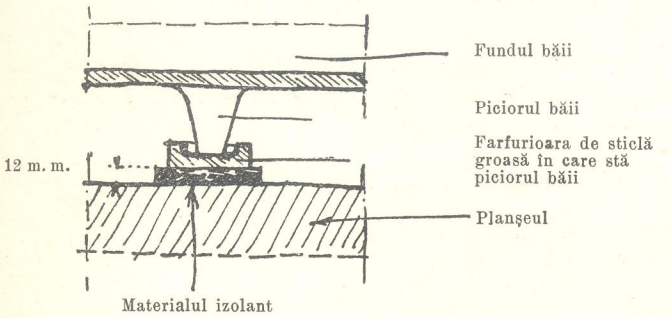

Fig. 10. — Izolarea unui picior de baie.

deca transmiterea sgomotului produs de aceste conducte. Mașinile industriale, mari sau mici, postamentele lor, pe lângă placajul de material izolant cu care vor fi înzestrate, va trebui să stea liber de orice zid, maales de zidurile imobilului vecin.

Din cele expuse mai sus vedem cum nenumărate împrejurări: mers, dans, sgomot de pian, de radio, con-

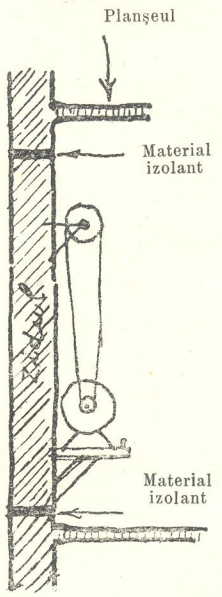

Fig. 11. — Izolarea unui zid de sgomot și vibrațiuni motorice.

ducte de apă, băi, closete, etc.—pot turbura liniștea, odihna și mulțumirea de a te ști în *căminul* tău. Aceste neajunsuri se pot înlătura prin măsuri tehnice constructive, prin întrebuințarea de materiale de izolare materiale dense și relativ moi, elastice, precum avem la noi pluta, pâsla, cauciucul, Cellotex, Asko, Emko, Stabilit, Gazokret, Antiphon, Absorbit, etc.

Aceste izolante, încercate de experiență și laborator, sunt mai toate materiale foarte ușoare, elastice, neinflamabile, și atât de compacte în compoziția lor, încât nici aerul nu poate circula prin ele. Mânuirea lor (manopera de execuție) este extrem de simplă

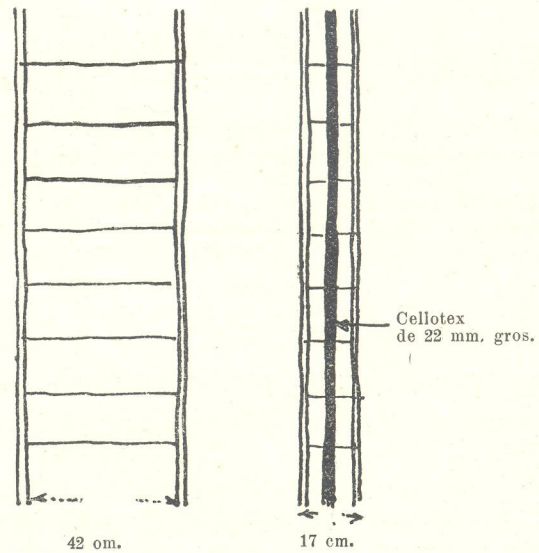

Fig. 12. — Un zid de 17 cm. gros ce cuprinde în mijlocul lui un strat de Cellotex sau plută, izolează cât un zid de 42 cm. grosime.

Costul de izolare contra sgomotului la un edificiu modern poate fi socotit la 0.4 — 0.6% din valoarea totală a clădirei; izolarea contra trepidațiunilor se poate și ea urca tot la un coeficient de 0.4 — 0.6%. Măsuri deosebite cu pretențiuni mărite pentru abolirea sgomotului precum sunt necesare la cabinetele medicale, laboratoarelor, hoteluri, sanatorii, posturi de emisiuni, pot mări costul lucrărilor de izolare până la 2% din valoarea totală a clădirii.

Oricum, un edificiu modern trebue neapărat să conțină și acest confort. Arhitectul va fi, încă dela elaborarea planului preocupat de rezolvarea acestei vitalei probleme din noul său edificiu. Epoca de astăzi, ritmul nervos și dinamic al vieței de toate zilele, locuirea colectivă tot mai pronunțată, cere imperios să se aplice și această latură de știință nouă, pentru binele păcii sociale și a armoniei intime care trebue să domnească printre oameni.

arhitect **victor asquini**

iluminatul locuințelor

bazele psiho-fiziologice, igienice și estetice ale iluminatului interior

Pentru omul de știință avid de a pătrunde, cunoaște și explica tainele fenomenelor, ca și pentru inginerul dornic de a realiza o operă viabilă, problema iluminatului prezintă un câmp vast și bogat spre cercetare.

Calea care conduce la dobândirea elementelor necesare proectării unei instalațiuni de iluminat este dură și obositoare; dar tenacitatea tehnicienilor a învins obstacolele întâlnite și dispunem astăzi, dacă nu de soluțiuni catalogate, cel puțin de norme apte să ne călăuzească în tratarea fiecărui caz particular.

Iluminatul locuințelor prezintă o însemnătate deosebită. Trebuie să găsim în casele noastre o atmosferă caldă și agreabilă, care să contrasteze cu mediul rigid și sever în care ne desfășurăm activitatea de toate zilele.

O condițiune primordială, care stă la baza tuturor cercetărilor, este să ne cunoaștem pe noi înșine și în special, ceiace ne interesează mai mult, mecanismul vederii.

Studiind *optica ochiului* ne explicăm cum organul vederii se acomodează la perceperea obiectelor apropiate sau depărtate, și cunoaștem proprietățile absorbante ale diverselor medii întâlnite de raza de lumină; *anatomia retinei* ne arată structura extremităților nervului optic și sensibilitatea diferitelor regiuni din care e alcătuită.

Fiziologia ne învață cum funcționează conurile și bastonașele, ținând seama de modul în care sunt distribuite pe retină, și ne explică cum ochiul se adaptează la o lumină mai intensă sau la o lumină mai slabă [1]).

Dacă aprofundăm această problemă, constatăm că excitațiile exterioare, — razele de lumină —, impresionează retina, produc în nervul optic un curent centriped, care ajungând la creer, face saltul cel mare dela fiziologic la psihologic și dă naștere senzațiunii, percepțiunii de lumină.

In acest moment sondajul nostru străpunge falia dintre stratul aparținând fizicului și stratul aparținând psihicului. Traversând această discontinuitate. tehnicianul a pătruns în ultimul domeniu din care trebuie să-și procure materia primă necesară clădirii pe temelii trainice a unui sistem de iluminat.

In cadrul acestui articol ne propunem numai să rezumăm concluziunile generale la cari s'a ajuns prin sintetizarea rezultatelor observațiunilor și experiențelor efectuate.

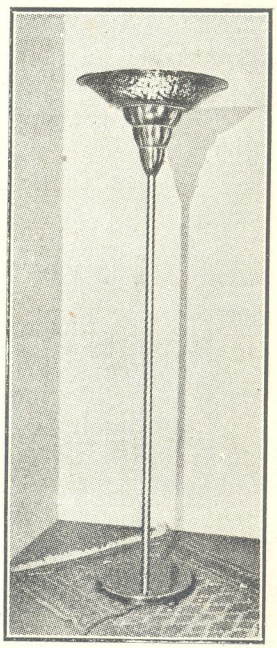

Fig. 1.

In anumite regiuni ale creerului, cari au putut fi localizate, iau naștere reflexele de apărare, motorii sau secretorii, cari își au origina în vedere: astfel sub influența unei lumini vii, pupila se contractă, pleoapele se închid, secreținea lacrimală se exagerează; dacă un obiect se apropie brusc de ochi, pleoapele se închid, capul este dat înapoi sau întors deoparte, mâinile sunt duse în fața ochilor. Reflexul ocluziunii pleoapelor în particular este atât de inconștient, încât voința care pune în acțiune rolul inhibitor al cere-

1) *Prof. Dr. J. Teichmüller*, Karlsruhe. Das Bedürfnis der Lichttechnik nach Klärung ihrer nichtphysi kalischen Grundlagen, Union-Deutsche Verlagsgesellschaft, Berlin.

bralităţii conştiente, poate să-loprească cu dificultate. [1])

Actele reflexe de auto-apărare se efectuează consumând energia potenţială de care dispunem şi în detrimentul stării de calm şi securitate pe cari trebuie să le resimţim. Deducem că *în locuinţe trebuiesc evitate luminile prea vii şi în special contrastele puternice de lumină*, precum şi locurile *cu lumină prea slabă*, unde vederea dela o oarecare distanţă fiind imposibilă, perceperea obiectelor se face prin surprindere, brusc, în imediata lor apropiere, dând naştere acelei senzaţiuni neplăcute şi enervante pe care o cunoaştem cu toţi.

Minimum de lumină disponibil trebuie să fie superior pragului vizual, adică valorii la care obiectele încep să se contureze. [2])

Când cantitatea de lumină existentă creşte, senzaţiunile încep la un moment dat să fie pe rând jenante, penibile şi dureroase. Ne găsim în prezenţa ebluismentului, această orbire care face să slăbească facultăţile vizuale şi ca să se producă reflexele de apărare pe cari le-am enumărat mai sus.

In consecinţă, *trebuiesc evitate, în câmpul vizual, sursele* de iluminat primare sau secundare (obiecte reflectând total lumina emisă de sursele primare) *având o strălucire prea mare.*

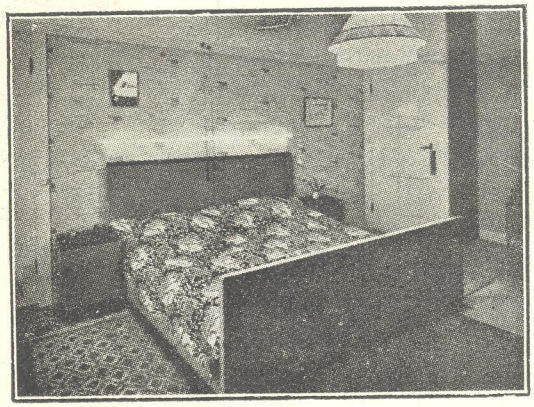

Fig. 2.

Excesele de raze ultraviolete sau infraroşii produc iritaţii ale pielei, actino-dermatozele, sau afecţiuni corneene, oftalmiile. Dar aceste cazuri cari se înregistrează rar la persoane ocupate sub cerul liber, nu s'au observat în locuinţe, nici chiar în casele cu pereţii formaţi în cea mai mare parte din sticlă, întrucât radiaţiunile dăunătoare sunt absorbite în calea lor.

Ceeace este însă foarte frecvent este *miopia datorită unui iluminat insuficient.*

Deşi în locuinţe se presupune că ochiul nu este supus unor eforturi atât de importante ca în interioarele destinate lucrului şi prin urmare facultăţile vizuale, sensibilitatea diferenţială şi acuitatea pot fi mai reduse, totuşi chiar ocupaţiunile distractive, pentru a fi efectuate cu uşurinţă, necesită un minimum de lumină.

Punând ochiul să funcţioneze în condiţiuni cari să utilizeze cât mai puţin din rezerva de energie, rezolvăm implicit problema igienii iluminatului.

Desigur că într'o locuinţă, lumina, temperatura şi umiditatea aerului, bine condiţionate, constituie elementele cari în afară de salubritate, dau mediului atmosfera plăcută şi sănătoasă pe care o pretindem.

Putem prin urmare vorbi de un *climat al căminului* nostru. O casă bine iluminată este veselă şi are o acţiune stenică asupra stării noastre sufleteşti.

Dacă vrem să păşim la realizarea practică a unui bun iluminat natural şi artificial, vedem că prima problemă care trebuie soluţionată este determinarea direcţiunii în care trebuie construită clădirea.

Augustin Rey spune: *consecinţele expunerii la soare a tuturor alveolelor unei aglomeraţiuni produc modificări fundamentale în arta de a construi oraşele şi periferiile lor, şi desvăluesc o ştiinţă, care nu este încă decât la începutul ei, dar care, mâine, va trebui să salveze dela o decădere fizică şi morală prematură, milioane de fiinţe omeneşti.* [1])

Pe cât posibil, axa mare a clădirii trebuie să corespundă direcţiunii nord-sud.

Dacă actualmente nu putem dispune după dorinţă de *orientarea terenurilor* din centrele oraşelor, trebuie totuşi să ţinem seama de principiul de mai sus la *viitoarele parcelări* din cartierele mărginaşe.

Nu întotdeauna însă camerele dirijate către sud primesc maximum de lumină. Anotimpul joacă un rol important. Soarele poate să bată mai intens dinspre răsărit sau apus. In orice caz, odăile îndreptate către nord primesc o lumină mai puţin variabilă.

In ceiace priveşte iluminatul artificial, iluminatul indirect este recomandabil fără excepţie pentru odăile de locuit.

Câteodată trebuie să i se adaoge un iluminat semidirect; de pildă în studiouri sau sufragerii, sau direct, a mesele de lucru ale birourilor sau toaletele şi noptierele dormitoarelor.

Dimpotrivă, atenansele pot avea la bază un iluminat direct, care prin umbrele pe cari le produce, delimitează net forma obiectelor, facilitând astfel circulaţia sau executarea lucrărilor.

Sistemele de iluminat de cari dispunem sunt multiple. Pe de altă parte fabricanţii au căutat să constru-

1) *Dr. Couvreux*, Notions d'optique physiologique, La revue de l'Eclairage, Paris 1935.

2) *Ing. Gh. B. Mărculescu.* Principiile Iluminatului Raţional, Bucureşti „Cartea Românească" 1933.

1) Citat de *Dr. André Renard*, Eclairage moderne et hygiène, Baillère et fils, Paris.

iască corpuri de iluminat de forme felurite, apropriate scopului urmărit. Lustrele, lampadarele (fig. 1) și armaturile constituie sursele vizibile de lumină, în deosebire de sursele deghizate, ascunse, cum ar fi scafele luminoase și coloanele sau bordurile luminând prin intermediul unor difuzoare de sticlă mată sau opală.

O inovație o constituie becurile tubulare fixate astfel încât par a nu avea nici un suport material (fig. 2). Aceste linii luminoase pot fi așezate în nenumărate feluri și se pretează cu ușurință la diferite combinațiuni, în acelaș timp practice și estetice.

Un nou sistem de iluminat a luat naștere în străinătate. Borduri luminoase sunt așezate imediat deasupra ferestrelor (și lumina zilei pătrunde mai ales prin partea superioară a ferestrelor) și prelungesc astfel în mod artificial ziua, după dorință (fig. 3).

La calcularea unui ante-proect de iluminat trebuie ținut seama de culoarea și natura pereților și a tavanului, de sistemul de iluminat ales, (indirect, semi-indirect etc.) precum și de destinația încăperilor. Un element important, factorul de depreciere, reprezintă raportul în care fascicolul de lumină emis de corpul de iluminat este redus prin uzajul filamentului becurilor sau de depositarea de impurități pe reflectoare sau difuzoare.

Așezarea focarelor de lumină trebuie prevăzută din timp, astfel ca în timpul construcției imobilului să se poată face toate amenajările necesare.

Iluminatul apartamentelor trebuie să fie și *economic*. In numărul trecut al Revistei noastre, am comparat costul iluminatului natural cu cel artificial. [1])

O altă cerință pe care trebuie s'o îndeplinească iluminatul locuințelor este să fie sugestiv, să producă emoțiuni estetice. Charta iluminatului rațional trebuie să se confunde cu codul legilor frumosului. Arta trebuie să-și exercite hegemonia în toate realizările tehnice.

Mai mult decât în cele mai docte scrieri, specialistul găsește în practică izvoarele cunoștințelor cari îl vor călăuzi în elaborarea unui nou proect de iluminat.

Prin retușări succesive, traducerea în fapt a proectului, va da viață efectelor bănuite numai înainte, modelându-le prin rigiditatea luminilor și misterul umbrelor, pe nota specifică și expresivă a fiecărui caz aparte.

Regretabil este însă faptul că numai Bucureștii dau un contingent mai important de lucrări interesante în domeniul iluminatului. Provincia nu intră decât într'o proporție minimă în cota-parte de consum a energiei electrice pentru iluminat.

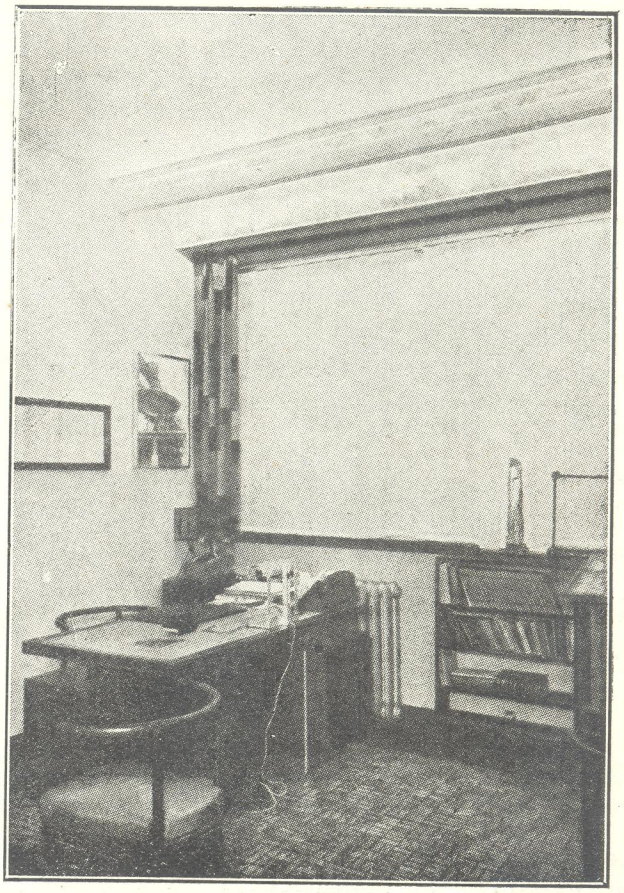

Fig. 3.

Ar fi de dorit ca binefacerile celei mai utile aplicațiuni a electricității să fie difuzate cât mai adânc, cel puțin în orășelele noastre. Sunt convins că printr'o propagandă condusă judicios, vom putea obține în primul rând extinderea rețelei [1]) și în al doilea rând vom putea determina populația refractară inovațiilor chiar atrăgătoare, să-și introducă în locuințe un sistem practic și eficient de iluminat.

ing. gh. b. mărculescu

1) *Ing. Gh. B. Mărculescu*, Cât costă lumina zilei ?, Arhitectura No. 4, Decembrie 1935.

1) *Prof. Ing. I. Ștefănescu-Radu*, Din realizările de 25 ani la Uzinele Electrice din București.

informaţiuni

In urma adunării generale din 28 Februarie a. c. Comitetul Societăţii Arhitecţilor Români s'a format după cum urmează: preşedinte, I. D. Enescu, vicepreşedinţi: I. Roşu şi Alex. Zamphiropol, casier: C. D. Dobrescu, secretari: I. I. Berindey şi Toma Marinescu, cenzor: Ghiaciu Achille, bibliotecar: Emil Nădejde, membrii: Scarlat Petculescu, Simion Vasilescu, Pandele Şerbănescu şi Ion Ţeruşeanu.

* * *

Municipiul Bucureşti a amânat predarea proectelor pentru Concursul Palatului Comunal până la 1 Mai 1936.

După câte suntem informaţi această amânare s'ar datora faptului că terenul pe care urmează a se clădi acest palat ar fi — potrivit sugestiei M. S. Regelui — planşeul Dâmboviţei.

* * *

Administraţia Căilor Ferate Române a publicat concurs între arhitecţii români, pentru întocmirea planurilor unui hotel ce intenţionează să construiască pe terenul său dela Balcic.

Informaţiuni, planul de situaţie şi programul concursului se pot lua dela Direcţiunea D (Serviciul arhitecturii) din Gara de Nord.

Predarea proectelor se va face la 16 Aprilie a. c.

* * *

In urma intervenţiei Societăţii Arhitecţilor Români, domnul Primar general a aprobat ca reprezentant al Arhitecţilor în Comisia specială de pe lângă Municipiu, pe domnul Profesor Arhitect Statie Ciortan, Decanul Corpului Arhitecţilor din România.

* * *

La 1 Mai 1936 se va deschide la Milano, Expoziţia internaţională de arhitectură şi àrte decorative la care guvernul român a luat hotărârea să participe.

Comisarul guvernului român pe lânga această expoziţie este domnul Profesor Arhitect Duiliu Marcu.

Până la data de 10 Aprilie tot materialul expoziţiei trebue pregătit pentru a fi trimis în Italia.

* * *

In anul 1937, va avea loc la Paris, Expoziţia internaţională.

Societatea Arhitecţilor Români a făcut intervenţiile necesare pe lângă forurile competente, ca planurile pentru Pavilionul României la această expoziţie să fie scoase la concurs public între arhitecţii români, alegându-se astfel cea mai fericită soluţie şi cea mai apropiată de specificul ţării noastre.

* * *

Societatea a făcut energice intervenţii pe lângă Ministerul de Interne pentru expulzarea arhitecţilor străini, cari profesează clandestin arhitectura, contravenind legii pentru înfiinţarea şi organizarea Corpului arhitecţilor din România.

* * *

In consiliul general al Confederaţiei Asociaţiilor de profesionişti intelectuali au fost delegaţi din partea Societăţii Arhitecţilor Români domnii: I. Enescu, Negoescu titulari, iar supleanţi domnii: Vasilescu Simion şi Zamphiropol Alexandru.

In Comitetul de redacţie al Buletinului acestei Confederaţii a fost delegat Domnul I. Ţeruşeanu şi I. I. Berindey supleant.

Dela Corpul Arhitecţilor

Decanatul Corpului Arhitecţilor a trimis o circulară arhitecţilor, prin care le-a adus la cunoştinţă că Municipiul Bucureşti a amânat până la 30 Aprilie a. c. predarea proectelor pentru Palatul Municipal.

* * *

Domnul arhitect şef al Serviciului Tehnic al Municipiului Craiova, informează Decanatul că arhitecţii diplomaţi din acel oraş sunt insuficienţi pentru nevoile populaţiei. Consiliul Corpului face apel la arhitecţii diplomaţi din Bucureşti să satisfacă nevoile populaţiei, deplasându-se la Craiova.

* * *

La Primăria oraşului Rădăuţi este vacant un post de inginer arhitect pentru serviciul technic. Amatorii vor trimite cererile până la 20 Aprilie 1936.

* * *

Următorii arhitecţi au fost înscrişi în Corpul Arhitecţilor: Armăsel D., Lecca Mircea, Nedelescu N., Paraschivescu Ion, Paşcanu Sandu, Simionescu Stelian, Bucă Florin, Gheorghiceanu C., Marinescu Virgil, (diplomaţi din Bucureşti), Anselm Al. şi Volosciuc Dionisie (diplomaţi din străinătate).

* * *

Consiliul Corpului a hotărât chemarea la ordine şi sancţionarea D-lui Arhitect Jojea care a înlesnit — printr'un angajament de serviciu — profesionistului stăin Canella Vincenzio — a profesa arhitectura în ţara noastră.

arhitectura

trimestrial de arhitectură şi urbanistică
al societăţii arhitecţilor români

aprilie

1936

5

Inv. 8727
Cota P136

director
arhitect florea stănculescu

Bucureşti, str. episcopiei, 2
telefon 3.57/28